Ч. 195 Четвер 1 (13) вересня 1894. Рік IV.

Заходить у Львові що дня крім неділь і гр.-кат. сьвят о 5-ій по полудни

Редакция і Адміністрация: улиця Чарнецкого ч. 5

Письма приймають ся лише франковані.

Рукописи звертають ся лише за окреме жаданєм і за зложенєм оплати почтової.

Рекламациї незапечатані вільні від оплати почтової.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додаток до „Ґазети Львівскої“.

Передплата у Львові в Адмінїстрациї „Ґазети Львівскої“ і в ц. к. Старостствах на провінциї:

за цїлий рік зр. 2·40
за пів року зр. 1·20
на чверть року „ —·60
місячно . . „ —·20
Поодиноке число 1 кр.

З почтовою пересилкою:

за цїлий рік зр. 5·40
за пів року зр. 2·70
за чверть року зр. 1·35
місячно . . „ —·45
Поодиноке число 3 кр.

Єго Цїс. і Кор. Апост. Величество зволив найласкавійше видати слїдуюче Найвисше письмо відручне:

Любий Ґрафе Бадені!

З особливим вдоволенєм перебув Я знову в гостинї в моїм улюбленім Королївстві Галичинї і єго столици.

З мого кількакратного побуту в сїм краю набрав Я того милого переконаня, що знаходжу ся тут завсїгди і всюди посеред людности, вірно привязаної до Мене і Мого Дому.

Також і сим разом одержав Я так численні і трогаючі докази непреривности тих патріотичних чувств, що не можу розпрацати ся, не висказавши цїлій людности найщирійшої Моєї подяки за зроблене Менї принятє.

Поручаю Вам подати се до загальної відомости.

У Львові 11 вересня 1894.

Франц Йосиф в. р.

Повисше письмо відручне Єго Цїс. і Кор. Апостольского Величества подаєся отсим до загальної відомости.

У Львові дня 11 вересня 1894.

Баденї в. р.
Ц. к. Намістник.

Наймилостивійший Пан зволив видати слїдуюче відручне письмо:

Любий князю Сапіго!

В протягу кількакратного звиджуваня Вистави краєвої, котра довершила ся під Вашою обачною і сьвідомою управою, пересунув ся перед Моїми очима на правдиву Мою радість чудуючий образ цивілїзацийного поступу на всїх полях творчости, величезного розвою шкільництва і величавого розцьвіту штук красних.

Дїло, витворене згідним співдїланєм обох народів сего краю, дає право до надії, що добробит економічний людности буде що-раз щасливійше розвивати ся.

Бог дай же, щоби Ви і всї, що тому предприятю присьвятили свої сили, знайшли в єго поводженю нагороду трудів і працї, за котрі висказую вам отсим Мою подяку і Моє повне признанє.

У Львові, дня 11 вересня 1894.

Франц Йосиф в. р.

Найяснїйший Пан зволив наймилостивійше надати тайному радникови, князеви Остапови Санґушкї, Маршалкови краєвому, велику ленту ордера Леопольда.

Дальші вісти про Цїсарску гостину.

В недїлю по полудни гостив Є. Вел. Цїсар в стрільници міскій. Тут при головній брамі повитали Єго члени товариства стрілецкого під проводом свого презеса, посла соймового і делеґата Ради міскої, п. Михайла Михальского, депутация краківского товариства стрілецкого і депутация познаньска, репрезентована пп.: Анджеєвским і Комендзиньским. Монарха повитав п. Михальский промовою, а Найясн. Пан подякувавши кількома словами, звернув ся до короля стрілецкого п. Дзіковского, котрий вручив Монарсї два пістолети. Монарх зайшов відтак до стрільницї, вписав тут своє імя на картї памятковій, оглянув скарбницю і памятки Товариства, між котрими був і кружок, до котрого Найясн. Пан стріляв ще в 1851 р. підчас свого побуту у Львові і поцїлив в сам осередок, а наконець станув в льожи і вислухав тут кантату відспівану „Лютнею“. По кантатї зійшов Найясн. Пан до огорода і при виходї подякував п. Михальскому за принятє словами:

„Тїшить Мене, що Товариство стрілецке так красно розвиває ся і желаю панам, щобисте і дальше працювали в тім напрямі на пожиток міста і краю“.

* * *

На Високім Замку відбуло ся в недїлю корзо, в котрім взяло участь 158 повозів. Найясн. Пан, до котрого прилучив ся Найд. Архікн. Леопольд Сальватор, об'їхав гору Франц Йосифа лївим боком, підчас коли прочі повози

ТАЙНА ТИРАНА.

(З француского. — Вілерса де л' Іль-Адама)

На півночи Тонкіна, далеко в серединї краю, розлягають ся посеред золотистих рижових піль дуже напів татарскі що-до звичаїв — міста провінциї Кванґ-сі з своїми пестрими вежами і сягають аж до границь середних князеств Небесної Держави.[1])

В тій сторонї дуже розширена в Хінах релігія Ляо-Тсу не змогла ще перемогти віри в Пуссаґів, т. є. в народних монґольских богів і завдяки загорілости бонзів процвитають там хіньскі забобони далеко сильнїйше, як в провінциях, що лежать близше столицї Пеі-Тсіна (т. є. Пекінґа). Віра в духів Пуссаґ, від котрої не увільнили ся доси навіть і розумнїйші люди та вельможі в тім краю, має малайский початок, однако виріжняє ся від малайської віри о стілько, що допускає, а навіть учить, що боги мішають ся безпосередно в краєві справи.

Передпослїдним віце-королем тої величезної зависимої від Хін держави був Тсе-Танґ, котрий ще нинї живе в памяти народу яко хитрий, скупий і свирілий тиран. Богато разів пробовано повалити єго жестоке пановане і король мусїв заєдно держати себе на осторожі та вживати нечуваних насильств, щоби відстрашити своїх противників, аж ненадійно прийшов в посїданє такої тайни, що від разу всї средства осторожи стали єму вже непотрібні і від того часу міг сей тиран, загально піддаными зненавиджений, цїлком спокійно жити і удержати ся аж до смерти яко сїдоглавий старець на своїм королївскім престолї. А прийшло до сего в той спосіб:

Одного лїтного пополудня сидів Тсе-Танґ в найхолоднїйшій своїй сали на гебановім престолї, прикрашенім цьвітами з золота і перловини; бороду підпер рукою а на колїнах держав скиптр.

За ним здіймала ся величезна статуя невисловленого божка „Фо“ і кидала тїнь на єго престол. На ступенях стояла як зелїзний мур, страшна прибічна ґвардия королївска, зі списами, луками або довгими мечами в руках, прибрана в лучковаті сорочки з почорненої мідї і готова на кождий знак тирана допустити ся хоч би й найбільшого проливу крови. По правій сторонї стояла грізно вижидаючи великаньска стать єго улюбленого ката, що вахлярем холодив свого пана.

Очи Тсе-Танґа блукали по товпі мандаринів, князїв королївского роду і достойників двірских. Король знав, що они єго ненавидять, він приглядав ся недовірчиво, як би чатуючи, різним ґрупам, що дрожачи від страху, пошепки розмавляли. Не гадаючи про нїчо иншого, як лише про згубу та вигадуючи нові страшні муки, сидів він мовчки, хмарний як ніч і кождої хвилї дивував ся, що ще живе.

Нараз розступили ся громадки людий, перепускаючи офіцира, що вів перед собою за косу якогось незнакомого молодого чоловіка з великими ясними очима і благородними чертами лиця. Одїж чужинця була проста, з червоного шовку, підперезана ременем зі срібною пряжкою. Коли опинив ся перед ступенями престола, кинув ся на землю.

Король кинув оком на офіцира на знак, що може говорити.

— Сину неба, — відозвав ся офіцир смиренно — сей молодець каже, що він простий горожанин і називає ся Тсе-і-ля. А мимо того каже він і обовязує ся се доказати, що безсмертні Пуссаґи післали єго до тебе з тайним посольством.

Тсе-Танґ, котрого холодне скрите лице нї трохи не порушило ся, приглядав ся уважно лежачому перед собою і без сумнїву прихильно настроений незвичайно благородною появою незнакомого, сказав лише одно слово:

„Говори!“

Тсе-і-ля піднїс ся з землї.

— Пане! — відозвав ся давінким, сильним голосом — сеї ночи дарували менї в снї могучі Пуссаґи таку тайну, що кожде єство, яке єї почує, одержить до своїх пятьох ще й шестий змисл. Она дасть тобі зараз таку силу, що в просторі, який відділює віницю від повік, зможеш відчитати написані кроваво червоним письмом імена всїх тих, котрі схотїли би

[1]) Хіни.

їхали правим боком вздовж алеї і раз стрітили Монарха. З приватних екіпажів звернув на себе найбільшу увагу екіпаж кн. Калїкста Понїньского, прибраний ґірляндами рож і цьвітів екзотичних. Найясн. Пан задержав ся на хвилю коло памяткового каменя Собіского і звідси придивляв ся хорошому видови жовківского передмістя і Підзамча.

* * *

В понеділок рано відбула ся на янівских болонях ревівя войскова, в котрій взяли участь 15, 24 і 30 полк піхоти, дві компанії кравної оборони, компанія жандармериї, два полки і одна батерия артилериї, перша дивізия 7 полку уланів і дивізия тренів. Коли Найяснїйший Пан прибув до місця, де дожидали его ґенерали і корпус офіцирів вільних від служби, сїв на коня і з цїлою дружиною поїхав на болоне. Войско вів командант корпуса кн. Віндішґрец. Дефіляда тревала пів години. Коли вже скінчила ся, велів Найясн. Пан ще раз переділювати артилериї а так само і кавалериї. Коли відтак дефіляда скінчила ся, зібрали ся около Монарха всї команданданти віддїлів войскових, ґенерали і офіцири в службі а Найясн. Пан висказав командантови корпуса подяку і признане за знамениту поставу войска, а всім зібраним похвалу за знамениту поставу, дефіляду і вправу віддїлів. Крім того ще в окремім розказї дневнім до войска висказав Монарх командантови корпуса Свое Найвисше вдоволене з причини дуже доброго виглядання войска, дуже доброї постави і доброї дефіляди.

* * *

Коли Найясн. Пан вернув з ревії до своєї резиденциї, розпочались авдієнциї. Заким ще розпочали ся загальні авдієнциї, принимав Монарх на приватній авдієнциї росийского консуля у Львові Константина Пустошкіна. — Вісти про авдієнциї, уділені депутациям деяких виднїйших товариств і институций подаемо тут після других часописий і за точність їх, або розмови підчас авдієнциї не беремо одвічальности на себе.

Хто був в депутациї від „Ставропигійского Інститута“ і „Народного Дому“, ми вже доносили. Найясн. Пан відповідаючи на промову д-ра Шараневича сказав: „Дякую вам за виявлене ваших чувств. Я вповні пересьвідчений о льояльно-патріотичнім настроеню інститута. Поведене інститута вповні коректне“. Відтак розмавляв Монарх з поодинокими членами Інституциї. Так само сердечно подякував Монарх на промову о. Делькевича і спитав его, коли церков при „Народ. Домі“ буде готова. О. Делькевич відповів, що за два роки. Найясн. Пан розмавляв також з д-ром Ілевичем і пос. Кулачковским.

З руских товариств народних явили ся депутациї від: „Просьвіти“, „Товариства ім. Шевченка“, „Тов. педаґоґічного“, „Рускої Бесїди“, „Народної Ради“, „Днїстра“, „Народної Торговлї“, „Бояна“, „Сокола“ і „Зорі“. На промову пос. Романчука відповів Монарх:

„Випробована вірність Русинів знана Менї від давна, і маю надію, що ту вірність нарід руский захове і на будучність. Добро народу руского лежить Менї рівно на серци, як добро других народів держави. Тїшусь, що панове трудитесь над духовим і матеріяльним добром народу свого і бажаю, щоби нарід руский враз з другими народами австрийскими розвивав ся в австрийско-патріотичнім дусї. Я і на будуче буду печалитись добром народу руского і надїлю его своєю опікою. — В розмові з послом Романчуком спитав его Найясн. Пан, до котрого товариства він належить; посол Романчук відповів, що до всїх, а крім того есть головою „Народної Ради“. В розмові з пос. Барвіньским похвалив Монарх дїяльність „Просьвіти“ і висказав радість, що пос. Барвіньский бере участь в працях краевої Ради шкільної, а згадавши про сумну обставину, що в богато селах нема ще шкіл, одержав від пос. Барвіньского поясненє, що розвій шкільництва спинений головно недостатком учительских сил. — Дра Савчака розпитував Найясн. Пан про руский театр, а відтак звернув ся до о. Тороньского, яко предсїдателя Бурси сьв. Николая і товариства „Руслан“, похвалив тенденцию сих товариств, що подають помічну руку бідним школярам руским, виразив радість свою, що число учеників рускої ґімназиї есть значне і заявив, що ґімназия руска в Перемишли буде відокремлена і що лиш трудности убікацийні спинили еї віддїлене. — З рад. Бережницким розмовляв Монарх про „Днїстер“, питав про розвій его і виразив радість, що се товариство за несповна два роки виставило над 30.000 поліс. — В розмові з пос. Вахнянином розвідував ся Монарх про Товариство ім. Шевченка, а пос. Вахнянин пояснив, що Товариство завязало ся в 1873 р. а перед двома роками перемінилось в товариство наукове. Оно згромадило в собі не лиш сили учені галицкі, але й з України і видае побіч инших творів письменности „Записки наукові“ товариства. Русини мають повну надію, що сим положать засновок до рускої академії наук на будуче. Найясн. Пан сказав на то: Так, так, хочете розвивати ся. — Наконець розмавляв Монарх ще з директором рускої ґімназиї, п. Харкевичем, репрезентантом „Товариства Педаґоґічного“ і розпитував его про число членів та висказав свое вдоволене, що більшість членів становлять учителї.

Новинки.

Львів дня 12 вересня.

— **Іменованя**. Краевим інспектором шкільним іменований директор мужеской семінариї у Львові Людвик Дзедзицкий.

— **Дари Монарха.** З нагоди свого побуту у Львові уділив Є. В. Цісар для львівского закладу старців 400 зр.; для охоронки брата Альберта 400 зр.; для товариства сьв. Саломеї, спомагаючого вдови і сироти 300 зр.; для товариства ветеранів 300 зр.; для християньских охоронок малих дїтий 300 зр.; для жидівскої охоронки малих дїтий 200 зр.; для Товариства Кухнї людової і Дому працї 500 зр.; для убогих міста Львова і на запомоги для тих, що просили і потребуть помочи, 4000 зр. — разом 6400 зр. Ту суму зложила кабінетна канцелярия в президиї Намістництва, де віддано заразом 900 просьб, зложених на руки Монарха підчас переїздів по улицях.

— **В перемискій ґімназиї рускій** в приготовляючій клясї есть 27 учеників, в першій 60, в другій 40, в третій 37, в четвертій 33, в пятій 30, в шестій 31, в семій 28; разом 286 учеників. Збір учителів складае ся з 13 професорів.

змавляти ся против твого престола або против твого житя і то в тій самісенькій хвилї, в котрій їх душа загадае о тім. Отже раз на завсїгди був би ти певний, що не стріне тебе ніяке несподіване убийство і ти міг би до смерти, серед твоєї королївскої могучости, дожити в спокою глубокої старости. Я, Тсе-і-ля, присягаю тут на бога Фо, котрого стать кидае на нас грізно свою тїнь, що маґічна сила моєї тайни есть як раз така, як я тобі оповів.

На непорушних звичайно лицях вазалїв видко було пригноблене, котрого не могли укрити. Кількох силувало ся на дармо усьміхнути ся, але ніхто не важив ся глянути на другого. Тсе-Танґ слїдив зорко і уважно сей зрадливий несупокій довкола себе.

Вкінци відозвав ся один з князів: „Він упив ся опіюмом!“

Відтак зірвали ся і мандарини з криком!

— Пуссаги обявляють ся лише найстаршим бонзам в пустини!

Офіцири і собі кричали: А може він сам убійник!

Тсе-Танґ окинув одним поглядом се заворушене, що повстало ніби то із журби о его особу, бо нараз з якимсь неописаним виразом погорди і царскої гордости витягнув понад Тсе-і-ля свій сияючий написями з сьвятого письма покритий скиптр і сказав не рушаючись:

— Говори дальше!

По сїм королївскім візваню почервонів Тсе-і-ля з радости і став дальше говорити: Коли я виставив себе на муки повільної і страшної смерти, то вже те саме доказуе, що така тайна, наколи она правдива, варта нагороди, яка відповідае еї значіню. Лише ти, королю, зможеш оцінити, чи ся тайна заслугуе на нагороду, якої я жадаю; іменно: даш менї твою чаруючу дочку Лї-тіен-се, княжі відзнаки мандарина і пятьдесять тисяч лїянґів золота.

При словах „лїянґів золота“ лице Тсе-і-ля незначно почервонїло і він старав ся зігнати румянцї кількома порушенями свого вахляря.

Надто великі жаданя викликали усьмішку у дворяків і обурили недовірчиве серце короля, дотикаючи его пиху, гордість вітцівску і скупість. Тому й жестокий усьміх пересунув ся по его затиснених губах, коли дивив ся перешибаючим поглядом на стоячого перед собою молодця.

Тсе-Танґ встав.

„Присягаю!“ сказав, „ходи за мною“.

За кілька хвиль стояв Тсе-і-ля привязаний шовковими посторонками до паля під сильним склепліньем підземної комнати, осьвітленої лямпою, завішеною над его головою і мовчки дивив ся на короля Тсе-Танґа. Права рука всесильного спочивала на металевім змию, що виставав з муру і ніби споглядав на него одним одиноким, зловіщо сьвітячим оком. Одїж Тсе-Танґа, вишивана золотом і дорогими камінями сьвітилась як огонь, а его нашийник з блискучих діямантів кидав проміне як блискавка. Лише его голова, що виставала понад чорну ослону лямпи, була в тїни.

Ніхто не міг їх чути так глубоко під землею.

— Я жду, — сказав Тсе-Танґ.

— Пане — відповів Тсе-і-ля — я ученик славного поета Лї-таї ґе. Боги дали менї тілько здібности, кілько тобі сили; додали ще й убожества, щоби скріпити мої гадки. Одного вечера побачив я на терасї, що знимае ся над твоїми огородами в срібнім сьвітлї місяця твою дочку Лї-тіен-се. Якесь таке солодке чувство, що й годї его висказати, казало менї, що й еї переймае та сама туга що мене; я волію умерти хоч би й в найстрашнїйший спосіб, як терпіти довше ті душевні муки, і длятого рішив я піднести ся великою, геройскою гадкою, майже найбільшою на весь сьвіт, піднести ся аж до тебе і твоєї дочки.

Тсе-Танґ з очевидною нетерпеливостию потиснув великим пальцем на око змия. Великі зелїзні двері роздїлили ся нараз на дві половини, розступили ся без найменшого шелесту і дозволили Тсе-і-ляеви поглянути до примежної комнати.

Трех мужчин в мідянім одіню стояло мовчки довкола судини з вуглем, з котрої виглядали якісь дивні зелїзні тортури, розпалені до червоности. Від стелї звисав сильний, шовковий шнур, тісно скручений з тонких ниток, а до его кінця була причеплена мала, сталева, округла клїтка, з округлим отвором в долинї. Клїтка гойдала ся поволи на шнурі то в один то в другий бік.

То, що Тсе-і-ля тут побачив, була смерть найстрашнїйша, яку можна собі представити, а до того з довгими і нечуваними муками. По страшних ранах від розпаленого зелїза, вішано жертву за одну руку на звисаючім зі стелї шовковім шнурі, а великий палець другої руки звязувано з великим пальцем противної ноги. Крім того закладали кати малу сталеву клїтку, до котрої перед тим впускали два великі голодні щурі, на голову нещастного. Відтак розгойдували висяче на шнурі тїло, відходили і лишали засудженого самого в пітьмі та не приходили аж на другий день.

Тсе-і-ля на вид сих страшних мук, які ему грозили, остав цїлком спокійний.

— Ти забуваеш, що крім тебе, не сьміе мене ніхто чути — сказав він холодно.

Двері знов замкнули ся.

— „Твоя тайна!“ гукнув Тсе-Танґ.

— Моя тайна лежить в тім, що моя смерть зробила би конець і тобі ще сего самого вечера! — крикнув Тсе-і-ля а его очи заблищали огнем ґенїя: „Чи ти не розумієш, що як раз ті всї, котрих ти там на горі лишив, дрожачих зі страху, бажають з цїлої душі моєї смерти? Чи моя смерть не була би доказом того, що мої обіцянки не значать нічого, та не мають ніякої вартости? Яка-ж се радість для

— **Купон ч. I. листів уділових „Днїстра“.** припав до виплати дня 31 серпня с. р. — Пригадуємо отже всїм Вп. властителям листів уділових, що припадаючу суму можуть за зложенем купону в нашій касї підняти, або купон почтою прислати, а ми гроші вишлемо. *Дирекция „Днїстра“.*

— **Виставу краєву** продовжено до 16 жовтня с. р. Того дня буде замкнена.

— **Конференциї сьвященичі.** Єще в червню зібрало ся в Цїшках кількох сьвящеників з олеського і брідского деканату і умовили ся завязати конференциї сьвященичі, що мають відбувати ся що місяця з цїлею доповненя образованя, обговореня справ біжучих так церковних як і суспільних, приготовленя материялу на соборчики дек. і т. п. Яко средство до того мають служити реферати, дискусия над ними, читанє нововиданих і клясичних діл, входячих в обем лїтератури церковної, рецензиї із перечитаних публікаций і т. д. В тій цїли внесли зібрані просьбу до Митрои. Ординарияту о одобренє проекту лученя ся в конференциї без огляду на приналежність до деканату. Митроп. Ординарият під днем 10 го липня 1894. Ч. 795 одобрив проект і в слїд за тим відбула ся конференция в Олеську 24 липня 1894. На ній о. Данило Танячкевич читав про „вік 19 ий, наш кпир, его культурне завданє в сьвітї і історії.“ Друга подібна конференция відбула ся в Турю. Питаня, над котрими сьвященики мають застановляти ся, суть на пр. такі: Бог у сьвітї, Бог в історії, Бог в штуцї, Бог в науцї, Бог у винаходах, Релїгія в господарстві, Вірити і знати. Віра і свобода, Церков і цивілізация, Церков і поступ, Релїгія материялїзму, Релїгія атеїзму, Чи єсть свобідна воля чи нї? Чи єсть позитивна мораль чи нї? Сенсуалїзм, реалїзм, позитивизм, ідеалїзм; схолястипизм, ренесанс, містицизм, спірітизм, клясицизм, меркантилїзм, фізиократизм. Вільна торговля і митове ограниченє, колективизм, індивідуалїзм, комунїзм, социялїзм, рівноуправненє жіноцтва, радикалїзм і т. п. Питаня справдї незвичайно живі і цїкаві; варто над ними застановляти ся.

— **Між добрими сусїдами.** В Ясеневі горішнім в Косівщинї запросив до себе Яків Марусяк сусїда свого Гриця Кутащука і его жінку, щоби дати їм бриндзї. Замість бриндзї приладив собі сокиру і коли Кутащук переступив поріг, ударив его Марусяк сокирою в голову. Кутащук упав без памяти і тогдї ударив его Марусяк ще пять разів сокирою по голові, раз в руку, вибив ему три зуби і розтяв губу. Жінку Кутащука, що хотїла боронити чоловіка, ударив Марусяк сокирою в голову і розтяв її ногу. Обоїх Кутащуків занесли сусїди до дому. По тій сільскій пригодї слїдувала розвязка сільска, відплати, щоби сьвідки мовчали, і піятика. Але суд таки дізнав ся о тім.

— **Руский театр.** Дївчинї Варцї трафила ся дуже немила пригода. Парібок Семен любив єї, а відтак покинув в найневідповіднїйшій хвили, щоби побрати ся з другою. Варка кинула свою дитину в воду і за то попала ся в острог. П. Манько з України зложив з тої пригоди драму, а п. Кость Підвисоцкий щось позмінював в нїй, щоби виставити єї перед галицкою публикою. Драма називає ся „Нещасне кохане“ і складає ся з пятьох актів. Вчера виставив єї руский театр. Варка — головна особа, має тяжку ролю, бо по воли автора має показати на сценї, як тяжко терпіла з причини „жарту“ парібка. Ролю сю грала п-а Слободівна зрозуміло, природно і з чутєм. Прочі артисти грали також плавно і старали ся виставити драму як найкрасше, хоч їх гра не могла надати штуцї більшої вартости, як она справдї має. Якась солодко-кисла любов дївчини, показана допотопним шабльонним способом, котрий ми вже давно бачили на сценї; відтак танцї, сьпіви і чарка, що чоловіка обізнаного з творами українскими доводять до розпуки — так они невідповідні і не на своїм місци, дальше ті самі майже характери, що ми їх давно бачили в иньших творах; вкінци знаний трагізм, що виходить з нещасного кохання, без котрого українські драматурги мабуть нїчого не потрафили б от і драма Манька. Дивиш ся на ту драму і здає ся тобі, що ти вже бачив єї нераз. А тимчасом она премієра! У нашій драматургії треба реформи. На нашу думку не треба театрови надавати такого характеру псевдо-людового; пора вже вивести на сцену і інтелїгенцию разом з єї інтересами щоденними; она-ж також належить до народу. А то інтелїгенциї вже надоїли гопаки і тропаки, чарки і кохання. Ми не кажемо, щоби не брати тематів з житя люду, але ми раді би, щоби автори лучше придивлялись житю его. У того ідеального люду бувають не лиш ідеальні любови, але й любови задля інтересу, просто купецкі любови і торги при женитьбах. По селах можна найти і инші колїзиї, ніж ті, які винаходять наші автори, що н. пр. він бідний, а она богата, або она бідна, а він богатий і не можуть побрати ся. І обставини житя бувають всїлякі. Не місце тут висказувати суд про всї наші теперішні твори сценїчні, але всї то відчуваємо, що можна би і треба би яке инше житє виставляти на сценї. Скучно дивити ся все на те саме.

Вертаючи до вчерашнього представленя, мусимо згадати ще про маленьку Зосю, донечку пп. Стечиньских. Ся дитина виступала вчера на сценї так сьміло, що справдї здивувала і врадувала публику. Таке то мале, а вже поводить ся на сценї, як у себе дома. І ролю досить велику вміла і грала без закиду. Буде колись добра артистка.

Публики було мало. Не нарікаємо на се, тілько ждемо, чи буде театр заповнений тепер, коли вже торжества цїсарскі минули.

— **Страшна буря з градом** лютила ся дня 6 вересня около 4 год. з полудня в Хмелевій, Дорогичівцї, Шутроминцях і Садках, залїщицкого повіта. Тревала пів години, відтак вияснило ся і до вечера була гарна погода. Наслїдки бурі страшні. Дерева, навіть старі, поломані до кореня, в селах побиті вікна, а на полях і огородах спустошенє. Кукуруза, пізні гречки і фасоля змішані з болотом, а найбільше потерпів тютюн, одинока надїя селян. Конї і воли в плугах полошили ся від граду, а вози, що стояли на поли, самі порушались, если-ж стояли повперек, перевертали ся від вітру і ломили ся на дрібні кусники. Люди не могли удержати ся на ногах в поли.

ТЕЛЕҐРАМИ.

Відень 12 вересня. Fremdenblatt каже, що чотиродневні торжества у Львові зроблять безперечне велике враженє і на другі краї та народи австрийскої держави, котрі так само вірно віддані Цїсареви, тим більше, що в одушевленю для Монарха у Львові маніфестувало ся загально-австрийске чувство почутя приналежности державної. — Vaterland каже, що значінє львівских торжеств, в котрих брали участь всї стани без ріжницї народности, єсть тревалої натури та єсть жизненним для теперішности і будучности не лиш для Галичини але й для цїлої держави фактом.

Мадрид 12 вересня. Дон Карльос відобрав собі житє.

Білград 12 вересня. Сербскому королеви, коли їхав зелїзницею з Нішу, повибивано коло стациї Апеловач камінєм всї вікна у ваґонї. Королеви і его дружинї не стало ся нїчого. Злочинцї повтікали.

Льондон 12 вересня. З Шанґаю доносять, що хіньского адмірала фльоти, стоячої в заливі Печілї, Тінґа, здеґрадовано і перенесено до піхоти в глубині краю за то, що допустив до того, щоби Японцї могли обсадити острови коло форту Артур.

— **У Львові** виходять ті лїтературні часописи і вістники: **Зоря**, ілюстроване письмо лїтературно-наукове, 72 аркушів друку на рік, коштує 6 зр. у Львові, ул. Академічна ч. 8. — **Дзвінок**, ілюстроване письмо для науки і забави руских дїтий і молодежи; 36 аркушів друку, 5 зр. у Львові ул. Чарнецкого ч. 26. — **Правда**, місячник політики, науки і письменьства, около 60 арк. друку, 5 зр. у Львові ул. Академічна ч. 8. — **Житє і Слово**, вістник лїтератури історії і фольклору; 60 аркушів друку 5, зр. у Львові, ул. Глубока ч. 7.

[illegible] Адам Кархевицкий

вих, що они можуть сьміяти ся потайки і тихо в серци, жаднїи мести з твоєї обманеної надії, тим більше, що ти, забезпечуючи менї своєю присягою таку величезну нагороду, ясно доказав, як страшно богато зависить тобі на посїданю моєї тайни. Чи моя смерть, вказуюча на твоє розчарованє, не дала би знаку до твоєї погибели? Не була би она в їх очах доказом, що могучі, Пуссари відтягнули свою руку від тебе? Хиба ж їх убийча ненависть безпечна перед карою, роз'ярена довгою неволею і страхом перед смертию, ще би вагалась? — Клич твоїх катів і пімсти ся на менї! — Але коли ти прикажеш мене стратити, то твоє житє єсть лише питанем часу, твої дїти підуть за тобою а Лї-тіен-се, твоя невинна, солодка дочка, цьвіт принадности і роскоши, стане жертвою твоїх убийників!

Тсе-і-ля перестав на кілька хвиль, але відтак очи его заблисли майже надземним, пророчим огнем і він так дальше говорив:

— Але припустїм такий випадок, що ти в сїй хвили, окружений своєю ґвардією, з чолом роз'ясненим від тайної, чудотворної, вищої сили, оперши ся на моїм плечи, повертаєш до престольної салї, та що ти, одївши мене в княжу мандариньску одежу, прикажеш покликати Лї-тіен се, твою чудесну дочку, сон моєї души, і вінчаючи нас велиш твому скарбникови виплатити менї пятьдесять тисяч лїянґів золота, то я присягаю тобі, що коли се побачать ті всї з твоїх двораків, котрих штилети були вже до половини витягнені, аби тебе убити, то они присядуть разом з своєю ненавистю, знищені і пробиті, і в будучности віхто не відважить ся хоч би лише в думцї бути твоїм неприятелем. Тебе ж знають з жостокости, а ти лишаєш менї житє? Ти знаний з фальшивости і віроломности, а додержуєш менї присяги, знають тебе з захланности, а ти обсипуєш мене золотом, знають тебе яко неприступного, страшного в своїй родинній гордости, а ти даєш менї свою дочку — за одно слово, за один віддих з моїх уст, бідного, незнакомого подорожного? — Який-же сумнїв зможе ще устояти ся перед подавлюючою силою тих фактів? В чім же має лежати вартість обявленої сильними духами неба тайни, коли не в тій неспоримій певности, що ти маєш сю тайну?

Тсе-і-ля замовк.

Король неподвижний, немов статуя, заглублений в задуму, не відповідав нїчого. Понуро і мовчаливо стояла его великаньска тїнь на зелїзних дверах. Довкола гробова тишина.

Нагло підійшов до молодця і поклавши обі руки на его рамена, дивив ся ему довго і пронибаючо аж на дно очий, немов би він був жертвою тисячних невияснених чувств.

Нараз витягнув скоро і рішучо свій острий як бритву ятаґан.

Тсе-і-ля кинув ще на тирана погляд невисказаної погорди, а відтак склонив голову, надїючись дїстати смертельний удар.

Але замість ожиданого удару почув, що его узи упали розтяті на землю. Він підвів голову і побачив як Тсе-Танґ здоймив свій нашийник і закинув его з правдиво королївским рухом ему на шию.

— Ходи! — сказав.

Відтак пішов з вязницї сходами до гори і положив руку на клямцї дверий, що вели до сьвітла і свободи.

Тсе-і-ля, побідою своєї мисли і ненадїйним щастєм троха змішаний, глядїв з зачудованем на незвичайно дорогоцїнний дар короля.

— Як то! — бурмотїв він майже пригноблений такою добротою, ще й тї діаманти! Що значить ся нечувана щедрість, ся ласка від сего, котрого так дуже оклеветують? За що хоче король відплатити ся тим нашийником?

— Твої обиди, котрі менї ще нїяке єство не відважилось сказати — відповів гордо Тсе-Танґ і отворив широко двері до престольної палати.

ІНСЕРАТИ.

З друкарні В. Лозиньского під зарядом В. І. Вебера.